

chodního zmocněnce nerozhoduje udání tohoto zmocněnce, nýbrž jenom vůle principála, kterou lze odvoditi z vnějšího jeho chování. Než pouze z toho, že M-ému bylo nařízeno odevzdati účet, nelze podle § 863 obč. zák. usuzovati bezpečně na to, že byl také oprávněn k přijetí kupní ceny a k poskytnutí 5% rabatu. To nelze usuzovati ani proto, že nebyla k účtu připojena složanka. Vždyť účet, v kterém bylo vyhrazeno jenom skonto 2% a který byl splatný až po 60 dnech, nebyl nijak kvitován a nebylo tudíž důvodu, aby nehledě k předpisu čl. 51 obch. zák. se bez dalšího mělo za to, že jednatel, který předložil účet, je také oprávněn k přijímání peněz.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalovaná uplatňovala zánik zažalované pohledávky následkem jejího zaplacení k rukám M-ého. Bylo proto její povinností, aby dokázala, že tento byl k inkasu pro žalobkyni oprávněn. Toto oprávnění M-ého k inkasu nelze vyvoditi z předpisu čl. 49 obch. zák., který platí pro obchodní cestující, kteří cestují na přespolních místech a jsou oprávněni uzavírat obchody, který však neplatí pro místního zástupce, který necestuje a jenž jest činným pouze na jednom místě, třeba vzdáleném od sídla podniku principála. Oprávnění takového místního zástupce jest posuzovati podle čl. 47 obch. zák. Jest tudíž k inkasu oprávněn, byl-li k tomu výslovně nebo mlčky zmocněn. Že M-ý byl místním zástupcem, vychází z dopisu žalobkyně ze dne 3. října 1931, ve kterém byl pověřen zastoupením žalobkyně ve V. P. a ze zjištění, že pro žalobkyni necestoval. Jmenovaný nebyl žalobkyní zmocněn k inkasu, ježto si podle dopisu ze dne 3. října 1931 vyhradila, že zákazníci mají platiti přímo žalobkyni; ale ani z toho, že žalobkyně zaslala nekvitovaný účet M-ému, který pak účet odevzdal žalované, nelze ještě vyvozovati, že žalobkyně dala způsobem každou pochybnost vylučujícím na jevo, že zomcňuje svého agenta k inkasu kupní ceny (srovnej čl. 51 obch. zák.), ježto zaslání nekvitovaného účtu zástupci mohlo se státi i k jinému účelu, než k účelu inkasnímu. Nebyl-li M-ý podle shora uvedených zákonných předpisů bez plné moci, udělené mu výslovně nebo aspoň mlčky, oprávněn k inkasu, neměla žalobkyně ani příčinu, aby upozornila žalovanou ještě zvláště na to, že M. nemá plné moci k inkasu, nýbrž bylo věci žalované, aby se před placením M-u přesvědčila o jeho inkasní plné moci.

Čís. 14867.

Příslušelo-li žalovanému podle žalobní žádosti právo volby mezi dvěma alternativně požadovanými plněními, nelze ho odsouditi nepodmínečně k jednomu z obou plnění.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1936, Rv I 293/34.)

Žalobkyně domáhá se odsouzení žalované k vrácení předmětu prodaného s výhradou práva vlastnického nebo k zaplacení zbytku tržové ceny. První soud uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jde o alternativní žádání a nikoliv o alternativní zmocnění podle § 410 c. ř. s., jak soudí odvolací soud. To vysvětluje jednak z toho, že dovolatelka sama ještě v dovolání zdůrazňuje, že vznesla alternativní žalobní žádost, jednak z obsahu žalobního návrhu, v němž se žádá odsouzení žalované ke dvěma plněním v žalobě uvedeným, nikoliv jen odsouzení k jednomu plnění s možností žalované, aby se zbavila tohoto plnění, jež jest výlučně předmětem žaloby a rozhodování, zaplacením peněžité sumy, jež se nepožaduje jako závazek žalované. Taková alternativní žalobní žádost jest však v daném případě neoprávněna. Ve výhradě práva vlastnického nutno v pochybnosti spatřovati i mlčky ujednanou výhradu odstupu od smlouvy, jestliže kupitel ji nesplní. Uplatňování nároku prodávatele na vrácení věci není ovšem podmíněno předchozím prohlášením odstupu od smlouvy ve smyslu § 918 obč. zák. (rozh. čís. 11214 Sb. m. s.), znamená však v pochybnosti odstup od smlouvy, nebylo-li vymíněno, že smlouva má přes vrácení věci trvati dále (rozh. čís. 12242, 12521 Sb. n. s.). Žádá-li však prodávatel zaplacení tržové ceny, dává tím najevo, že trvá na smlouvě, ježto zaplacení může žádati pouze, je-li ochoten přenechat kupujícímu vlastnictví k prodané věci. Nemůže tudíž prodávatel oba nároky, t. j. nárok na vrácení věci a nárok na zaplacení tržové ceny uplatňovati zároveň, nevymínil-li si zvláště takové právo. Nelze proto kupitele ani alternativně odsouditi k vrácení věci nebo k zaplacení tržové ceny (rozh. čís. 8669 Sb. n. s.). Dovolatelka netvrdila a neprokázala, že podle dohody, učiněné se žalovanou, měla kupní smlouva přes vrácení věci trvati dále, že uplatňování nároku na vrácení věci plynoucího z výhrady práva vlastnického nemělo znamenati odstup od smlouvy a že tudíž byla oprávněna žádati současně s vrácením věci i zaplacení kupní ceny.

Čís. 14868.

Do povolení vkladu exekučního zástavního práva na nemovitost mohou si stěžovati i osoby, jichž knihovní práva byla zápisem dotčena, třebaže § 123 knih. zák. nepředepisuje jejich zpravení.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1936, R I 1307/35.)

První soud povolil dne 6. června 1935 vymáhajícímu věřiteli Aloisu R-ovi exekuci vnuceným zřízením práva zástavního na nemovitostech povinné. Do tohoto rozhodnutí stěžuje si Spořitelna v D. P., již